

Η λέξη Door=Δορά(δέρμα) είναι πανάρχαια Ελληνική λέξη και φανερώνει την ιστορία του ανθρώπου εδώ και χιλιάδες χρόνια

Έρευνα και επιμέλεια κειμένων:
Δημήτρης Συμεωνίδης JP

Μέρος Ε

Οι Κατοικίες της Παλαιολιθικής και Νεολιθικής εποχής, δ'

Μια άλλη χαρακτηριστική σκηνή των ιθαγενών της Βόρειας Αμερικής ήταν η ουίγκουαμ, την οποία χρησιμοποιούσαν για διαμονή οι φυλές των Αλγονκίνων που ζούσαν στις δασώδεις περιοχές. Η ουίγκουαμ είχε ωσειδές δάπεδο, από το οποίο υψωνόταν ένα πλέγμα από ελαφρούς πασσάλους σε σχήμα τρούλου, σκεπασμένου με λωρίδες φλοιών δέντρου. Στις βορειότερες ζώνες, τον φλοιό των δέντρων αντικαθιστούσαν δέρματα ζώων. Στην ανατολική Ασία η κωνική σκηνή είναι κοινή και σήμερα σε πολλούς πληθυσμούς. Το υλικό των καλυμμάτων στον βορρά ήταν από δέρματα τάρανδων και στον νότο από φλοιό σπυρίδας (ψηλόκορμο δέντρο, κυπελλοφόρο, με λευκό φλοιό και ξύλο). Στις στέπες της κεντρικής Ασίας, σε μια τεράστια περιοχή που εκτείνεται από την ανατολική Μογγολία σχεδόν έως την αλυσίδα των Ουραλίων, οι τουρκικές και μογγολικές νομαδικές φυλές χρησιμοποιούν έναν τύπο σκηνής που ονομάζουν γιούρτα.

Η γιούρτα είναι από τις πιο άνετες και πιο ευρύχωρες γνωστές σκηνές και κάποιες από αυτές θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν πολυτελείς. Το σχήμα τους είναι κυκλικό, ενώ οι τοίχοι αποτελούνται από ένα ξύλινο δικτυωτό, στερεωμένο σε πασσάλους, βυθισμένους βαθιά στο έδαφος, σκεπασμένοι απέξω με κετσέ και από μέσα με ψάθες. Η στέγη, που στηρίζεται σε μακρούς πασσάλους οι οποίοι συγκλίνουν στο κέντρο, παρουσιάζει μια κωνική προεξοχή στη μογγολική γιούρτα, ενώ στην τουρκική έχει τη μορφή χαμηλού τρούλου. Το εσωτερικό των σκηνών αυτών διαιρείται σε διάφορα τμήματα, που χωρίζονται με τη σειρά τους με υφασμάτινα παραπετάσματα.

Οι βεδουίνοι της βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής χρησιμοποιούν για κ. μια σκηνή σε σχήμα τετράγωνο. Ο σκελετός της σκηνής αυτής αποτελείται από πολύ χαμηλούς πασσάλους που στηρίζουν τη στέγη, η οποία είναι κατασκευασμένη από λωρίδες υφασμένες από γιδίσιο, πολύ συχνά μαύρο μαλλί και ραμμένες μαζί. Στη Σομαλία και σε άλλες ζώνες της ανατολικής Αφρικής, οι νομαδικοί ποιμενικοί πληθυσμοί χρησιμοποιούν μια πρωτόγονη σκηνή πολύ μικρών διαστάσεων με στρογγυλωπό πλέγμα, από πασσάλους λυγισμένους σε μορφή θόλου, τον οποίο σκεπάζουν με ψάθες συνενωμένες με φυτικές ίνες ιγκλού. Η κατασκευή αυτή από χιόνι αποτελεί ίσως το πιο θαυμαστό δείγμα προσαρμογής ενός λαού στο περιβάλλον.

Οι Εσκιμώοι του Καναδά κατοικούν σε ιγκλού κατά το δεύτερο μισό του χειμώνα, την περίοδο του κυνηγιού. Το ιγκλού κα-

τασκευάζεται από χιόνι, το μοναδικό υλικό που είναι διαθέσιμο την περίοδο του χειμώνα. Όγκοι χιονιού τοποθετούνται στα κράσπεδα μιας στρογγυλής τάφρου, ο ένας επάνω στον άλλο κατά δακτυλίου, μέχρις ότου ένας και μοναδικός όγκος κλείσει επάνω τον θόλο στην κορυφή του θόλου μια τρύπα επιτρέπει την έξοδο του καπνού. Το χιόνι παγώνει και η κατασκευή γίνεται ανθεκτικότερη. Η είσοδος στο ιγκλού γίνεται από έναν χαμηλό διάδρομο, επίσης από χιόνι. Υπάρχει ακόμη ένα μικρό παράθυρο, που κλείνει συνήθως με ένα λεπτό φύλλο πάγου. Το εσωτερικό αυτής της κ. είναι στρωμένο με δέρματα τάρανδων, ενώ τα λυχνάρια, που καίνε με λάδι φάλαινας, το κάνουν αρκετά ζεστό. Την άνοιξη το ιγκλού αρχίζει να λιώνει και οι κάτοικοι μετακινούνται στις σκηνές, που είναι η θερινή κ. τους. πλωτές κ. Η χρήση κ. του τύπου αυτού χρονολογείται από τη νεολιθική εποχή.

Σε μια λίμνη της Σγέλαντ (Δανία) βρέθηκαν λείψανα από μεγάλες μαούνες, τις οποίες ο προϊστορικός άνθρωπος χρησιμοποιούσε για κ. Ακόμα και σήμερα, σε μερικές ζώνες είναι αρκετά διαδεδομένη η συνήθεια της κ. στο νερό. Κατά μήκος των ποταμών και στα λιμάνια της κεντρικής και νότιας Κίνας χιλιάδες άνθρωποι ζουν μέσα σε βάρκες περίπου 6 μ., οι οποίες φιλοξενούν ολόκληρες οικογένειες. Αντίθετα, στις αφρικανικές λίμνες υπάρχουν πλωτά νησιά από πάπυρο, με τεχνητή ενίσχυση, πάνω στα οποία οι ιθαγενείς κατασκευάζουν τις καλύβες τους. (Νομ.) Βάρκες-κατοικίες στο Χονγκ Κονγκ. Στις ακτές της ανατολικής Ασίας πολλές χιλιάδες άνθρωποι περνούν ολόκληρη τη ζωή τους πάνω σε αυτές τις πλωτές κατοικίες, των οποίων η χρήση χρονολογείται από τη νεολιθική εποχή.

Οι νομάδες των ερημικών εκτάσεων της Σαχάρας και της Αραβίας χρησιμοποιούν για κατοικίες τους αποκλειστικά τσαντί-

ρια, κατοικία πρόσφορη για τη νομαδική ζωή τους. Καρμάκ, χειμερινή κατοικία των Εσκιμώων της Αλάσκα, στις βόρειες περιοχές της. Οι καλύβες των Σαρακατσάνων, ελλειψοειδείς με κλαδιά δέντρων, αποτελούν πολλές φορές ολόκληρα συγκροτήματα και συναντώνται συχνά στην ηπειρωτική Ελλάδα, κυρίως στη Θεσσαλία. Το εσωτερικό μιας καλύβας στην Αιθιοπία, σκεπασμένο με ψάθες.

Επίλογος

Οι κατοικίες των πρωτογόνων ήταν από δέρματα ζώων και τις σκηνές τους τις κάλυπταν με καλύμματα από δέρμα. Επίσης η επεξεργασία του ακατέργαστου δέρματος των ζώων είναι πανάρχαια τεχνική, που προέκυψε από την ανάγκη χρησιμοποίησής του από τον προϊστορικό άνθρωπο ως βασικού υλικού ένδυσης και υπόδησης προς αντιμετώπιση του κρύου αλλά και του ανωμάλου εδάφους στο οποίο βάδιζε.

Άλλες μαρτυρίες για καλύβες στην αρχαία Ελλάδα δεν έχουμε προφανώς γιατί η Ελλάδα είχε πολλά δάση και έφτιαχναν ξύλινα ή πέτρινα σπίτια. Αντιθέτως σε χώρες με πεδιάδες και ερήμους η καλύβα ήταν το κύριο κατάλυμα

Πηγές

1. On Line Etymology Dictionary
2. Λεξικόν της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας του Ι. Σταματάκου
3. Henry G. Liddell, Robert Scott, A Greek-English Lexicon
4. <https://kokkinoslawfirm.com/>
5. <https://meta-morphosis.gr/qneanderthalq-30000-4/>
6. Λεξικόν Σούδα. Τόμος Α. Εκδ. Γεωργιάδης. Βιβλιοθήκη των Ελλήνων
7. TLG / Πλάτων : Κρατύλος. Εκδόσεις Πόλις, Αθήνα, 2008 / <https://en-academic.com/>

Οι βεδουίνοι της βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής χρησιμοποιούν μια σκηνή σε σχήμα τετράγωνο. Ο σκελετός της σκηνής αυτής αποτελείται από πολύ χαμηλούς πασσάλους που στηρίζουν τη στέγη και λωρίδες υφασμένες από γιδίσιο, πολύ συχνά μαύρο μαλλί και ραμμένες μαζί.